

ภาคผนวก ง

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

นางมณฑา วงศ์รัตน์ รหัส 42924467
ปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยบูรพา

คำนำ

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับนี้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนนักเรียน ที่อยู่ในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน จนเกิดความตระหนัก รักและหวงแหน ในท้องถิ่นและมีความภูมิใจในความเป็นคนไทยในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวได้ในที่สุด

หลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นนี้ ได้ยึดแนวทางตามหลักสูตรแม่บทในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ หลักการและแนวคิด เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวดำเนินการ สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล รวมทั้งแผนการสอน โดยแต่ละแผนการสอนจะมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และเนื้อหาความรู้ ทำให้นำหลักสูตรนี้ไปใช้ได้ทันที นอกจากนี้ยังสามารถปรับส่วนต่างๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้

มณฑา วงศ์รัตน์

42924467

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักการและแนวคิด

ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง เป็นสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมท้องถิ่น บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองและวิถีชีวิตที่ทรงคุณค่าแห่งภูมิปัญญาและความงานในศิลปวัฒนธรรมอันบริสุทธิ์ของสังคมท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึงในอดีต ซึ่งควรจะได้ได้รับการศึกษาในรายละเอียดอย่างลึกซึ้งและจริงจัง ก่อนเกิดการบิดเบือน สื่อมเลือนของวัฒนธรรมประเพณีอันทรงคุณค่านี้ จนไม่เห็นความสำคัญขาดการดูแลเอาใจใส่จนถึงขั้นสาปสูญไปในที่สุด เหตุเพราะการขยายตัวของเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นเอง การให้การศึกษาแก่เยาวชนในท้องถิ่นด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของตนเองจะทำให้เยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากบทเรียนไปปฏิบัติต่อท้องถิ่นของตนเองในด้านสร้างสรรค์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ ๆ จากการเปลี่ยนแปลง มาสร้างเป็นความรู้ใหม่หรือผลงานแปลกใหม่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่หยุดยั้ง แต่ยังคงอนุรักษ์ในความเป็นไทย มีความภูมิใจ รักและหวงแหน ท้องถิ่นของตนเองให้คงอยู่สืบไปนั้น จึงมีความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรนี้ขึ้นมา โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อการแก้ปัญหาทางสังคม
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติในการรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงท้องถิ่น
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว ตามความเหมาะสม ความสนใจ และ สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น
4. เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป้าหมาย

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง "ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง" นี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในหน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 1 ชาติไทยในปัจจุบัน โดยให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากบทเรียน ไปปฏิบัติต่อท้องถิ่นของตนเองในด้านสร้างสรรค์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ ๆ จากการเปลี่ยนแปลง มาสร้างเป็นความรู้ใหม่หรือผลงานแปลกใหม่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่หยุดยั้ง แต่ยังคงอนุรักษ์ในความเป็นไทย มีความภูมิใจ รักและหวงแหน ท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้ตนเอง ครอบครัวและชุมชนดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมาย

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้ คือ

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเอง ธรรมชาติแวดล้อมของท้องถิ่นในอำเภอบ้านบึง
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง ในชุมชน ในครอบครัว
3. มีความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
4. สามารถวิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับตนเอง และท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง ได้อย่างมีเหตุผล
5. มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
6. มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจจากสภาพความเป็นจริงที่อยู่ใกล้ตัวในท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สังเกต ศึกษา รวบรวมข้อมูลทางด้านภูมิศาสตร์ การแบ่งเขตการปกครอง ของ
อำเภอบ้านบึง อภิปราย จำแนก นำเสนอข้อมูล

สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ อภิปราย ศึกษา เกี่ยวกับท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงใน
ด้านประวัติความเป็นมา การดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ประเพณีและวัฒนธรรมของอำเภอบ้าน
บึง เช่น ประเพณีงานบุญบ้านบึง ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีกินเจ ฯลฯ ศึกษาความสำคัญ
ความจำเป็น คุณค่า การอนุรักษ์ สืบสานมรดกวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงให้
ดำรงรักษาไว้

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง และการดำรงชีวิตของคน
ในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงในด้านประเพณี วัฒนธรรม สามารถสังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์
คุณค่าความงาม ของประเพณีในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง ชื่นชมในวิถีการดำรงชีวิตในท้องถิ่น
อำเภอบ้านบึง ไม่อคติในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูก
ต้อง ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

โครงสร้างเนื้อหา

หลักสูตร “ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง”

ตอนที่	เนื้อหา	จำนวนคาบ
1	ประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านบึง	6
2	สภาพทั่วไป สังคมและการปกครองของอำเภอบ้านบึง	6
3	วัฒนธรรมประเพณีของอำเภอบ้านบึง	3
4	ประเพณีงานบุญบ้านบึง	6
5	ประเพณีวิ่งควาย	6
6	ประเพณีกินเจ	6

อัตราเวลาเรียน

หลักสูตร “ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง” นี้ได้กำหนดอัตราเวลาเรียนไว้จำนวน 33 คาบ คาบละ 20 นาที หรือ 11 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน และแบ่งอัตราเวลาเรียนของแต่ละตอนไว้โดยละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่	เนื้อหา	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
1	ประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านบึง	6	
2	สภาพทั่วไป สังคมและการปกครองของอำเภอบ้านบึง	6	
	2.1 ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต		
	2.2 ภูมิประเทศ		
	2.3 ภูมิอากาศ		
	2.4 ทรัพยากรธรรมชาติ		
	2.5 ประชากรและการประกอบอาชีพ		
	2.6 การปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง		
3	วัฒนธรรมประเพณีของอำเภอบ้านบึง	3	
4	ประเพณีงานบุญบ้านบึง	6	
	4.1 ความเป็นมาของประเพณีงานบุญบ้านบึง		
	4.2 รูปแบบของการจัดงานประเพณีบุญบ้านบึง		
	4.3 ความสำคัญ		
5	ประเพณีวิ่งควายของอำเภอบ้านบึง	6	
	5.1 ความเป็นมาของประเพณีวิ่งควาย		
	5.2 รูปแบบของการจัดงานประเพณีวิ่งควาย		
	5.3 ความสำคัญ		
6	ประเพณีกินเจ	6	
	6.1 ความเป็นมาของประเพณีกินเจ		
	6.2 รูปแบบของการจัดงานประเพณีกินเจ		
	6.3 ความสำคัญ		

แนวดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึงประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายจึงจัดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน
2. จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงหรือบูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ
3. จัดการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามสภาพท้องถิ่นรวมทั้งโอกาส ระยะเวลา และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในท้องถิ่น
4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่มและทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์
5. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียน เกิดความคิดรวบยอด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หรือได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด
6. ในการจัดการเรียนการสอนให้มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์สร้างเสริมค่านิยมที่ดี
7. ให้มีการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในทุกคาบเรียน
8. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน
9. การจัดการเรียนการสอนให้มีการจกกิจกรรมการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ตามวาระโอกาส

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้
2. บัตรคำ
3. บัตรเฉลย
4. ใบงาน
5. ปรากฏ์ชาวบ้าน
6. รูปภาพ
7. เทปโทรทัศน์
8. แผนที่
9. เอกสารความรู้ที่เกี่ยวข้อง
10. ตำรา
11. บัตรลี้

ฯลฯ

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผล ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึงจะ
ทำการวัดผลประเมินผลเป็น 2 ระยะคือ

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

2. ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ซึ่งการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน โดยจะทำการทดสอบก่อน
การจัดการเรียนการสอน และทดสอบหลังจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้แล้ว

กำหนดการสอน

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กำหนดการสอน

วิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอ

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดประเมินผล	เวลา (คาบ)
เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นอำเภอบ้านมิ่ง	ตอนที่ 1 ประวัติและความเป็นมาของอำเภอบ้านมิ่ง	- สนทนา - อภิปราย - ฟังบรรยาย - การตั้งคำถาม - การตอบคำถาม - เล่นเกมเป่ายิงฉุบ - ทำใบบันทึกความรู้	- ใบความรู้ - เอกสาร - ตำรา - แถบประโยค - คำขวัญอำเภอบ้านมิ่ง - ใบงานเรื่องบ้านมิ่งของเราในอดีต - ปรากฏชาวบ้าน	- สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม - การอภิปราย การบรรยาย - การตั้งคำถาม ตอบคำถาม - ผลงาน	6
- เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นอำเภอบ้านมิ่ง - เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านมิ่ง	ตอนที่ 2 สภาพทั่วไป สังคม และการปกครองของอำเภอบ้านมิ่ง - ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต - ภูมิประเทศ - ภูมิอากาศ - ทรัพยากรธรรมชาติ - ประชากรและการประกอบอาชีพ - การปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอบ้านมิ่ง	- สนทนา - ศึกษาเอกสาร - ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม - การบรรยาย - การวาดภาพแผนที่ของอำเภอบ้านมิ่ง	1. ใบความรู้ 2. ใบงาน (บ้านมิ่ง ดินที่อยู่ของเรา) 3. ตำรา(มีที่เนื้อหาเกี่ยวกับอำเภอบ้านมิ่ง) 4. รูปภาพ 5. แผนภาพแผนที่อำเภอ บ้านมิ่ง 6. กระดาษรูปเรา	- สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม - การบรรยาย - จากการตรวจผลงานระบายสีภาพแผนที่	6

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดประเมินผล	การเรียนรู้ (คาบ)
- เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อำเภอบ้านมอญ - เพื่อให้มีความสามารถเปรียบเทียบชีวิตของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านมอญกับท้องถิ่นอื่นได้ - เพื่อให้สามารถสังเกตการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านมอญได้	ตอนที่ 3 วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อำเภอบ้านมอญ	- การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม - ศึกษาเอกสาร - สนทนา - ชักถาม - เล่นเกมส์แรลลี่ (ตอบคำถาม)	- รูปภาพงานประเพณีต่างๆ - เอกสาร - ตึกตาอุปคน - ใบความรู้ - ใบงาน (เกมส์แรลลี่) - บัตรเฉลย	1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 2. การตอบคำถาม 3. การอภิปราย 4. การบรรยาย 5. จากการตรวจผลงาน	3
- สามารถวิเคราะห์คุณค่าความงามของประเพณีท้องถิ่นอำเภอบ้านมอญ - เพื่อให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมประเพณี	ตอนที่ 4 ประเพณีงานบุญบ้านมอญ - ความเป็นมา - รูปแบบการจัดงาน - ความสำคัญ	- ศึกษาจากวี ดีโอ - สนทนา, ชักถาม ปราชญ์ชาวบ้าน - เกมส์ - รายงาน - สมุดเล่มเล็ก	- วี ดี โอ - ดำรงเกี่ยวกับงานประเพณีบุญบ้านมอญ - รูปภาพ - เชิญปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องประเพณีบุญบ้านมอญ	- การสังเกต - การให้ความร่วมมือภายในกลุ่ม - การใช้คำถาม - จากการตรวจผลงาน	6

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดประเมินผล	การเรียนรู้ (คาบ)
- เพื่อให้มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง	ตอนที่ 5 ประเพณีวิ่งควายของอำเภอบ้านบึง - ความเป็นมา - รูปแบบการจัดงาน - ความสำคัญ	- สนทนา - ชักถาม - ศึกษาเอกสาร - อภิปราย - ดูเทปโทรทัศน์ - วาดภาพระบายสี	- ใบความรู้ - หนังสืออ่านเพิ่มเติม - รูปภาพ - เทปโทรทัศน์ - กระดาษสี	- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม - การตรวจผลงาน - การร่วมอภิปราย	6
- เพื่อให้ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงได้ - เพื่อให้มีความชื่นชมในคุณค่าวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง	ตอนที่ 6 ประเพณีกินเจอำเภอบ้านบึง - ความเป็นมา - รูปแบบการจัดงาน - ความสำคัญ	- สนทนา - ชักถาม - ศึกษาเอกสาร - อภิปราย - วาดภาพระบายสี	- รูปภาพ - ใบความรู้ - ใบงาน	- สังเกต - การตอบคำถาม - การตรวจผลงานชิ้นงาน - การร่วมกิจกรรม	6

แผนการสอน

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการสอน

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ตอนที่ 1 ประวัติและความเป็นมาของอำเภอบ้านบึง

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

อำเภอบ้านบึงเดิมเป็นกิ่งอำเภอที่ขึ้นตรงต่ออำเภอเมืองชลบุรี มีเขตการปกครอง 4 ตำบล คือตำบลบ้านบึง ตำบลหนองขี้ซาก ตำบลมาบไฟ ตำบลคลองกิวด้วยฐานะเป็นอำเภอบ้านบึง เมื่อปี พ.ศ. 2481

จุดประสงค์

1. นักเรียนเล่าประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านบึงได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติของบ้านบึงได้

เนื้อหา

ประวัติและความเป็นมาของอำเภอบ้านบึง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัยของตน แล้วร่วมเล่นเป่ายิงฉุบเพื่อแบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม โดยใช้เพลงลงเรือช่วยในการเล่นเกม

ขั้นสอน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายคำขวัญของอำเภอบ้านบึง ถึงคำและความหมายแล้วร่วมเล่นเกมเขียนคำขวัญของอำเภอบ้านบึง โดยแต่ละกลุ่มจะส่งตัวแทนออกมาเขียนคำขวัญที่กลุ่มตนเองบนกระดานดำ แล้วผลัดกันบรรยายความหมาย
2. ตัวแทนนักเรียนจะนำแถบประโยคคำขวัญของอำเภอบ้านบึงติดบนกระดานดำให้นักเรียนในชั้นอ่านพร้อมๆ กัน กลุ่มที่เขียนและบรรยายได้ถูกต้องจะได้แต้มคะแนนส่วนกลุ่มที่เขียนผิด แก้ไขให้ถูกต้อง แล้วร่วมกันอ่านพร้อมๆ กันอีกครั้ง ครูอาจบรรยายถึงความหมายเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาด
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมรับฟังการบรรยาย การบอกเล่าของปราชญ์ชาวบ้าน เกี่ยวกับศึกษาประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านบึง และใช้ข้อมูลความรู้จากเอกสาร แผ่นความรู้ รูปภาพ ตำรา ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันแล้ว นักเรียนแต่ละคนจัดทำใบบันทึกความรู้ส่ง

ครู

ขั้นสรุป

นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปบทเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้
2. เอกสาร
 1. ตำรา (มีที่เนื้อหาเกี่ยวกับอำเภอบ้านบึง)
 2. รูปภาพ
 3. แถบประโยคคำขวัญอำเภอบ้านบึง
 4. ประชาชนชาวบ้าน

การวัดผลและการประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. การอภิปราย การบรรยาย
3. การตั้งคำถาม ตอบคำถาม
4. ผลงาน

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(นางมณฑา วงศ์รัตน์)

ครูผู้สอน

แผนการสอน

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไป สังคมและการปกครองของอำเภอบ้านบึง

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

อำเภอบ้านบึงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี ประมาณ 14.89 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 646,334 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อหลายอำเภอเช่นอำเภอกันตัง อำเภอนนทบุรี อำเภอปทุมธานี อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านบึงจะเป็นที่ราบลูกคลื่นและที่ราบเนินลาดเอียงที่ต่อเนื่องกัน อาชีพของชาวอำเภอบ้านบึงคือการเกษตรทำไร่ไถนา ไร่มันสำปะหลัง และการปกครองอำเภอบ้านบึงมีการแบ่งเขตการปกครองตาม พ.ร.บ.ลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2475 ออกเป็น 8 ตำบล 49 หมู่บ้าน และ 3 เทศบาล

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบรรยายสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอบ้านบึงได้
2. นักเรียนสามารถบรรยายสภาพสังคมการปกครองของอำเภอบ้านบึงได้

เนื้อหา

ขนาดที่ตั้ง อาณาเขต และภูมิประเทศของอำเภอบ้านบึง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำสนทนาทบทวนเกี่ยวกับท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงจากที่ได้เคยเรียนครั้งที่แล้ว
2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยใช้ เกมสัจจับคู่รูปเรขาคณิตในการแบ่งกลุ่ม

ขั้นสอน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “บ้านบึงถิ่นที่อยู่ของเรา”
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มจะศึกษาจากใบความรู้ ตามจุดที่เตรียมไว้ให้

โดย จุดที่ 1. เป็นความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอำเภอบ้านบึง

จุดที่ 2. เป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง และแผนที่ของอำเภอบ้านบึง

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึง ลักษณะ รูปร่างหน้าตาของอำเภอบ้านบึงเป็นอย่างไร ภายในกลุ่มของตนเอง

4.นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาบรรยายสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอบ้านบึง โดยแบ่งเป็นหัวข้อ ขนาดที่ตั้ง อาณาเขต ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติตามลำดับ
ชั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปโดยแต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถาม ตอบคำถาม

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้
2. ใบงาน (บ้านบึงถิ่นที่อยู่ของเรา)
3. ตำรา(มีที่เนื้อหาเกี่ยวกับอำเภอบ้านบึง)
4. แผนที่ภาพแผนที่อำเภอบ้านบึง
5. กระดาษสีรูปเรา

การวัดผลและการประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. การบรรยาย
3. จากการตรวจผลงานการวาดภาพแผนที่

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางมณฑา วงศ์รัตน์)

ครูผู้สอน

แผนการสอน

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 4 ชาติไทย เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ตอนที่ 3 วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

ท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงมีวัฒนธรรมประเพณีที่เก่าแก่และปฏิบัติกันมาช้านานมากมาย ซึ่งจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาวอำเภอบ้านบึงที่จะเป็นคนที่ซื่อสัตย์ซื่อตรงเป็นส่วนใหญ่ เช่นประเพณีกินเจ ประเพณีไหว้เชิงเม้ง ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีงานบุญบ้านบึง ฯลฯ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชาวอำเภอบ้านบึงได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายสภาพความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงได้

เนื้อหา

วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงเกิดจากการอยู่ร่วมกันของคนเชื้อสายต่างๆ ในชุมชนซึ่งจะมีวัฒนธรรมประเพณีของตน และได้นำมาปฏิบัติสืบทอดกันมาในท้องถิ่นบ้านบึงจนเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของอำเภอบ้านบึง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนนั่งล้อมเป็นวงกลม แล้วผลัดกันมาหยิบตุ๊กตากระดาษสีต่างๆ ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ แล้วนำมาวางเรียงตามกลุ่มสี
2. นักเรียนสังเกตตุ๊กตาแต่ละกลุ่มสีมีจำนวนไม่เท่ากัน ครูและนักเรียนสนทนาเปรียบเทียบถึงการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนต่างๆ จะมีขนาดแตกต่างกันและจะต้องมีกฎระเบียบ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามใบงาน (เกมส์แรลลี่) โดยครูจัดเตรียมสถานที่ไว้ให้เรียบร้อย แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลเพื่อการตอบคำถามในใบงานจากใบความรู้ตามจุดต่างๆ ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากการไปค้นคว้าตามจุดต่างๆ แล้วส่งตัวแทนออกมาบรรยายสรุป

3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนตรวจสอบผลงานของตนจากบัตรเฉลย ประเมินผล ส่งครู
ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนอีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

- 1. ตู๊กตารูปคน
- 2. ใบความรู้
- 3. ใบงาน (เกมส์แรลลี่)
- 4. บัตรเฉลย

การวัดผลและการประเมินผล

- 1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
- 2. การตอบคำถาม
- 3. การอภิปราย
- 4. การบรรยาย
- 5. จากการตรวจผลงาน

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

ปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....

(นางมณฑา วงศ์รัตน์)

ครูผู้สอน

แผนการสอน

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 4 ชาติไทยเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ตอนที่ 4 ประเพณีบุญบ้านบึง

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

อำเภอบ้านบึงเป็นท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อที่ปฏิบัติกันมาแต่ช้านาน หลายประเพณี ประเพณีบุญบ้านบึงเป็นประเพณีของท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงเป็นอย่างมาก

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของประเพณีบุญบ้านบึงได้
2. นักเรียนสามารถวาดภาพกิจกรรมงานประเพณีบุญบ้านบึงได้

เนื้อหา

เนื้อหาประเพณีบุญบ้านบึง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (นอกห้องเรียน)

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนดูรูปภาพประเพณีบุญบ้านบึง แล้วสนทนาร่วมกันถึง วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม โดยใช้วิธีเล่นเกมสัจจะกระดาศส์
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากคู่มือวิดีโอ แล้วเก็บข้อมูลรวบรวมไว้
3. นักเรียนสอบถามประสบการณ์จากปราชญ์ชาวบ้าน เรื่องประเพณีบุญบ้านบึง ที่เชิญมาให้ประสบการณ์ ความรู้แก่นักเรียน แล้วนำข้อมูลมาอภิปรายจนทุกคนเข้าใจพร้อมทั้งจัดทำสมุดเล่มเล็กกิจกรรมงานประเพณีบุญบ้านบึงตามความเข้าใจ
4. นักเรียนจัดทำรายงาน ส่งครูสมุด

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

- 1. วีดีโอ
- 2. สมุดเล่มเล็ก รายงาน
- 3. รูปภาพ
- 4. กระดาษสี
- 5. เชิญปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องประเพณีบุญบ้านบึง

การวัดผลและประเมินผล

- 1. สังเกต
- 2. การให้ความร่วมมือภายในกลุ่ม
- 3. การใช้คำถาม
- 4. การตรวจผลงานจากรายงาน และสมุดเล่มเล็ก

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางมณฑา วงศ์รัตน์)

ครูผู้สอน

แผนการสอน

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 4 ชาติดไทยเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ตอนที่ 5 ประเพณีวิ่งควาย

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

อำเภอบ้านบึงเป็นท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อที่ปฏิบัติกันมาแต่ช้านาน หลายประเพณี ประเพณีวิ่งควายเป็นประเพณีที่มีการจัดกิจกรรมตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณกิจกรรมและพิธีการจึงแตกต่างจากประเพณีอื่นๆ เป็นอย่างมาก จึงควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่ท้องถิ่นสืบต่อไป

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของประเพณีวิ่งควายอำเภอบ้านบึงได้
2. นักเรียนสามารถทำรายงานหรือสมุดเล่มเล็กเกี่ยวกับประเพณีวิ่งควายอำเภอบ้านบึงได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

ประเพณีวิ่งควาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนร้องเพลงควาย แล้วสนทนาร่วมกันถึงความสัมพันธ์ของคนและสัตว์จนเป็นวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

ขั้นสอน

1. นักเรียน ดู V D O เกี่ยวกับงานประเพณีวิ่งควายของอำเภอบ้านบึงที่ครูจัดเตรียมไว้ให้
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่มโดยใช้ เกมสักระดาศสี่
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันส่งตัวแทนออกมาเล่าบรรยายภาคในงานประเพณีวิ่งควายที่เคยพบเห็นมา ครูสอดแทรกในส่วนที่ขาด
4. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานประเพณีวิ่งควายเพิ่มเติมจาก วีดีโอ แล้วจับคู่ทำหนังสือเรื่องวิ่งควายของหนู
5. นักเรียนร่วมกันซักถามความรู้เพิ่มเติมได้จากผู้รู้ ตามที่ต้องการ

4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนแล้วนำข้อสรุปมาจัดทำเป็นรายงานส่งครู

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือ ตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานประเพณีวิ่งควาย
2. รูปภาพ
3. VDO
4. กระดาษสี
5. ปราชญ์ชาวบ้าน

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการสังเกต
2. การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
3. การอภิปราย
4. จากการตรวจผลงาน

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(นางมณฑา วงศ์รัตน์)

ครูผู้สอน

แผนการสอน

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 4 ชาติไทยเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ตอนที่ 6 ประเพณีการกินเจ

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

อำเภอบ้านบึงเป็นท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อที่ปฏิบัติกันมาแต่ช้านาน หลายประเพณี ประเพณีกินเจ เป็นประเพณีที่มีกิจกรรมและพิธีการตามความเชื่อของคนไทยที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งจะสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถวาดภาพกิจกรรมประเพณีกินเจของอำเภอบ้านบึงได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงคุณค่าของประเพณีกินเจได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

ประเพณีการกินเจ มีเป็นมาจากการที่คนไทยเชื้อสายจีนได้นำวัฒนธรรมประเพณีติดตัวมา และเดิมจะมีการทำพิธีที่เมืองชลบุรี ส่วนที่ท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง จัดให้มีขึ้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2466 ปีแรก เป็นต้นมา

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนไทยที่มีเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านบึง

ขั้นสอน

1. นักเรียนดูรูปภาพแล้วสนทนาถึงประเพณีการกินเจเป็นกิจกรรมที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นในอำเภอบ้านบึง
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม
3. แต่ละกลุ่มศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ ที่ครูได้จัดเตรียมไว้ตามจุดต่างๆ

ที่กำหนด

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความรู้ที่ได้ร่วมกันศึกษาแล้วส่งตัว

แทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียนครูจะช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด

5. นักเรียนทุกคนจัดทำชิ้นงานตามที่ตนเองสนใจ (เกี่ยวกับเรื่องประเพณีกินเจ)

ส่งครู

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

- 1. ใบความรู้
- 2. รูปภาพ
- 3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

- 1. การอภิปราย
- 2. ผลงาน
- 3. การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางมณฑา วงศ์รัตน์)

ครูผู้สอน

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่องท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง

รวบรวมโดย

นางมณฑา วงศ์รัตน์ รหัส 42924467

ปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยบูรพา

เอกหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนฉบับนี้ เป็นเอกสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอำเภอบ้านบึง ที่ได้มีการรวบรวมไว้อย่างละเอียด เพื่อใช้สำหรับประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาที่ 4 ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนจนเกิดความตระหนัก รักและหวงแหน ในท้องถิ่นและมีความภูมิใจในความเป็นคนไทยในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวได้ในที่สุด

เอกสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ผู้รวบรวมขอขอบคุณผู้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและคำแนะนำต่างๆ ดังรายนาม

1. คุณพ่ออำนาจ เนื่องจำนงค์
2. นายสุรสิทธิ์ กังวลกิจ
3. นายอาคม วิวัฒน์วานิช
4. นายวันชัย จิঞ্জรัสทรัพย์
5. นายพสุธา ลัมลาวัลย์
6. นายนคร มีรัตน์ (คุณลุงแท้ง)

มณฑา วงศ์รัตน์

42924467

พัฒนาการอำเภอบ้านบึง

สาระสำคัญ

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชน เริ่มจากการตั้งถิ่นฐานถาวรของกลุ่มคนที่ได้มีการรวมตัวกัน มีการสร้างวัฒนธรรม ประเพณีร่วมกัน และมีการดำเนินชีวิตที่คล้ายๆ กัน ถึงแม้จะมีเชื้อสายที่ต่างกันก็จะเลือกรับวัฒนธรรมจากภายนอกนำมาผสมผสานจนมีลักษณะเฉพาะตน

จากหลักฐานและการบอกเล่าทำให้ทราบว่า บ้านบึงเป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่ที่ได้มีการรวมตัวกันของคนหลายเชื้อชาติ หลายเผ่าพันธุ์ แต่ได้มีการผสมผสานวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ จนมีความเป็นเอกลักษณ์ในตนเองจวบจนปัจจุบัน ดังคำขวัญ บ้านบึงสะอาดสดชื่น คนนับหมื่นกินเจ ประเพณีวิ่งควาย เขียนชื่อให้ศักดิ์สิทธิ์ ลือท้าวทิศนมจีน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกำเนิดของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง
2. มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง
3. เห็นความสืบเนื่องของการตั้งถิ่นฐานของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงในสมัยก่อน

บ้านบึงในอดีต

อำเภอบ้านบึง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี เป็นท้องถิ่นที่น่าสนใจน่าศึกษาเพราะเป็นท้องถิ่นที่มีความเก่าแก่ และมีเรื่องเล่าขานกันมามากมาย ซึ่งแตกต่างจากภาพที่เห็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ ได้เล่าว่าท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงในสมัยก่อนนั้น พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับเนินของพืดเขาเขียว จะเต็มไปด้วยป่าทึบมีต้นไม้ขนาดใหญ่ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่อย่างมากมาย ผู้คนที่อาศัยอยู่มีไม่มากเหมือนในปัจจุบัน การตั้งบ้านเรือนจะตั้งเรียงรายอยู่ห่างกันเป็นระยะๆ ห่างไกลกันพอสมควรการคมนาคมไม่สะดวกเหมือนดังเช่นปัจจุบัน สภาพสังคมอยู่อย่างพออยู่พอกินส่วนมากจะประกอบอาชีพการเกษตรปลูกพืชไร่ หรือหาของป่าขายยังชีพกันไปวันๆ เมื่อหักล้าง ถางพงแล้วก็นำปลูกพืชไร่มาปลูก ซึ่งพืชไร่ที่ปลูกกันในสมัยนั้นมีทั้งมันสำปะหลัง ข้าว ส่วนอ้อยที่เราเห็นมีมากมายในปัจจุบันนี้

ในสมัยนั้นพันธุ์อ้อยมีไม่มากนักและจะเป็นอ้อยพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ผลผลิตที่ไม่ค่อยดีนัก ไม่เหมือนดังเช่นในปัจจุบัน เชื่อกันว่าอ้อยที่สามารถให้น้ำหวานเพื่อทำน้ำตาลได้ดี และมีผลผลิตมากเป็นพันธุ์อ้อยที่ได้มาจากประเทศจีน ที่เรียกกันว่า "อ้อยชาโก" โดยชนชาวเชื้อสายจีนที่เข้ามาตั้งรกรากเป็นผู้นำเข้ามานั่นเอง

ผู้เฒ่าผู้แก่ยังเล่าอีกว่า พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงในปัจจุบัน ในสมัยก่อนนั้นเป็นที่มีลุ่มน้ำท่วมขัง ชาวบ้านจะเรียกว่า "มาบ" ลักษณะพื้นที่จะเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติซึ่งชุมชน

ชนดั้งเดิมได้ใช้ในการอุปโภค บริโภคมาโดยตลอด เป็นแหล่งน้ำที่เกิดจากสายน้ำที่ไหลผ่านมาจากภูเขาที่ไหลไปยังที่ต่าง ๆ แบ่งเป็นสองสาย สายหนึ่งไหลไปตามห้วยควายเผือกออกสู่อำเภอฟานทอง ส่วนอีกสายหนึ่งไหลไปสู่ตลาดใหม่ (ตลาดล่างในปัจจุบัน) นับได้ว่าแหล่งถิ่นฐานของชุมชนดั้งเดิมน่าจะอยู่บริเวณข้างลำมาบที่กล่าวถึงนี้ จะเป็นพื้นที่ตั้งแต่หน้าวัดบุญฤทธยารามในปัจจุบันแต่เดิมจะใช้ชื่อว่า วัดบึงบนหรือวัดคงคาลัย ไปจนถึงบริเวณวัดบวรสถิตย์ ซึ่งในสมัยก่อนจะเรียกชื่อวัดนี้ว่าวัดบึงล่างหรือวัดไร่บ้านบึง นั้นเอง แต่ในปัจจุบันบึงใหญ่ที่เคยมีอยู่ได้ต้นเงินกลายเป็นที่ราบไปหมดแล้ว

การอพยพของคนที่เข้ามาตั้งรกรากนั้นผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าว่า ในสมัยนั้นที่อำเภอศรีราชา ได้มีอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) และประกอบกับสภาพของอำเภอบ้านบึงในสมัยนั้นมีความสมบูรณ์มาก และอยู่ไม่ไกลจากอำเภอศรีราชา จึงมีการทำป่าไม้หักล้างถางพง เพื่อส่งไม้สู่อุตสาหกรรมอย่างเต็มพื้นที่ พื้นที่ที่แผ้วถางป่าแล้วจะทำไร่อ้อยเชื่อกันว่าผู้คนที่อพยพมาตั้งรกรากนั้นสามารถแบ่งเป็น 2 สาย คือ เชื้อสายชาวจีน มีการอพยพมาจากชลบุรี และชาวจีนแผ่นดินใหญ่ส่วนใหญ่มาจากเมืองฝัวเล้ง จังหวัดกวางโจว มณฑลแต้จิ๋ว ส่วนอีกเชื้อสายหนึ่งเชื่อว่าเป็นชนชาวเชื้อสายชาวลาว กลุ่มหนึ่งจะมาจากบ้านเข็ดใหญ่ ท่าศาลา อ.พนัสนิคม ตั้งรกรากอยู่ชุมชนย่อยเข็ดน้อย ส่วนอีกกลุ่มจะมาจากเวียงจันทร์ ตั้งรกรากที่บริเวณวัดสำนักบก และบริเวณชุมชนหนองโคลน จากการอพยพเข้ามาอย่างไม่ขาดสายจึงทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนี้เพิ่มมากขึ้น เกิดมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความเจริญด้านต่าง ๆ ก็เข้ามาสู่ชุมชน ทำให้มีการติดต่อสื่อสาร ค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า จนเกิดเป็นแหล่งชุมชนตลาดบ้านบึงประมาณปี พ.ศ. 2462 นั้นเอง จวบจนปี พ.ศ. 2464 ชุมชนตลาดบ้านบึงได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอโดยใช้ชื่อว่า "กิ่งอำเภอบ้านบึง"

เป็นที่น่าสังเกตว่า การตั้งชื่อบ้านชื่อเมืองโบราณ นั้นใช้หลักภูมิประเทศของท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ชื่ออำเภอบ้านบึงก็เช่นเดียวกัน คำว่า"บ้านบึง" เป็นคำไทยแท้ "บึง" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแปลว่าแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีน้ำขังตลอดปี การตั้งชื่อของอำเภอบ้านบึงจึงต้องตั้งชื่อตามลักษณะของภูมิศาสตร์สองให้เห็นว่าภูมิประเทศอำเภอบ้านบึงนั้นอุดมสมบูรณ์ไปด้วยน้ำ เหมาะแก่การเกษตรยิ่ง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 กิ่งอำเภอบ้านบึง ได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เป็นการสร้างความเจริญมาสู่ท้องถิ่นกิ่งอำเภอบ้านบึงให้เกิดมีขึ้น โดยการนำของนายอำนาจอเนียงจำนงค์ คหบดีในสมัยนั้น ซึ่งได้ทำการเสนอขอยกที่ดินของ นางเทศ กาญจนพังคะ มารดาของภรรยา จำนวน 32 ไร่เศษ ให้แก่ทางราชการ เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งของอาคารที่ทำ

การอำเภอบ้านบึง และสถานที่ราชการต่างๆ พร้อมกับได้สร้างอาคารที่ว่าการอำเภอบ้านบึงให้อีก 1 หลัง โดยไม่ได้

ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบจึงได้ประกาศยกฐานะให้กิ่งอำเภอบ้านบึง เป็นอำเภอบ้านบึง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หลังจากที่ได้รับอนุมัติแล้วชาวอำเภอบ้านบึงจึงได้มีอาคารที่ว่าการอำเภอที่มีลักษณะเป็นเรือนไม้ทรงปั้นหยา* มุขกลางมีบันได ขึ้นทั้งสองข้าง มีความสวยงามงดงามมาก ประชาชนชาวอำเภอบ้านบึงในสมัยนั้น ต่างพากันดีใจ ร่วมเฉลิมฉลองกันอย่างมโหฬาร อาคารดังกล่าวได้ใช้เป็นสถานที่ราชการ ตลอดมา จวบจนปี พ.ศ. 2528 สภาพของอาคารที่ว่าการอำเภอบ้านบึงที่เคยสวยงาม กลับมีสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา มีหลังคารั่ว คานเกียดยุบตัว ไม้โครงหลังคาผุพังเป็นบางส่วน เป็นที่น่ากลัวจะเกิดอันตรายยิ่งนัก นายอารยะ วิวัฒน์วานิช ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอบ้านบึง ได้เล็งเห็นว่าอาคารที่ทำการอำเภอบ้านบึงสมควรแก่เวลาที่จะต้องได้รับการซ่อมแซม บูรณะใหม่ จึงได้เชิญชวน คนบดี และชาวอำเภอบ้านบึงร่วมกันบริจาคเงิน และ ออกแบบก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอหลังใหม่ขึ้น ซึ่งในขณะนั้นตรงกับปี พ.ศ. 2529 เมื่อได้ขออนุญาตต่อทางการ เพื่อทำการรื้อถอนอาคารหลังเก่าเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2531 แล้ว จึงได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์และก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอหลังใหม่ขึ้นในวันที่ 5 มิถุนายน 2531 ในปีเดียวกันนั่นเอง อาคารหลังนี้สร้างเสร็จเรียบร้อยใน เดือนธันวาคม 2531 จะเห็นว่าอาคารหลังใหม่ได้ใช้เวลาในการก่อสร้างน้อยมาก เนื่องจากอาคารที่ว่าการอำเภอหลังใหม่นี้ เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจ สมัคศมาสนาสมัครใจของชาวอำเภอบ้านบึงโดยแท้ เพราะงบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างนั้น ไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด ทำให้ที่ว่าการอำเภอหลังใหม่นี้มีความสวยงามสดงดงามเป็นอย่างมาก และที่สำคัญเป็นอาคารที่ว่าการอำเภอที่มีแบบแปลนที่พิเศษแตกต่างจากที่อื่น ๆ และยังมีลักษณะเด่นแตกต่างจากเรือนหลังเก่าเป็นอย่างมากคือตัวอาคารจะเป็นคอนกรีต 3 ชั้น ขนาด 19x34x17 เมตร งบประมาณในการก่อสร้างรวมทั้งสิ้น 6,900,000 บาท

การผลิตน้ำตาลของอำเภอบ้านบึง

ในอดีตอำเภอบ้านบึงมีการทำการเกษตรกรรมคือปลูกพืชไร่ โดยเฉพาะที่สำคัญคือ อ้อยและมันสำปะหลัง การปลูกอ้อยที่อำเภอบ้านบึงนั้นมีมานานแล้วและอาจถือได้ว่าเป็นแห่งแรกในประเทศไทยที่มีการปลูกอ้อยเพื่อนำมาผลิตเป็นน้ำตาลทรายแดง โดยอ้อยที่นำมานั้นมีการนำมาจากเมืองจีนเรียกว่าอ้อยขวกไก่ ซึ่งมีรสหวานและสามารถนำมาหีบเพื่อ ได้น้ำตาลจำนวนมาก

ในราวปี พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตร การทำน้ำตาลแดง ที่โรงหีบอ้อย ซึ่งในสมัยนั้นยังใช้ควายเทียมหีบ ที่บ้านนายโต๊ะเท่า นางผิน เอ็งตระกูล อยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านบึงอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (ข้อมูลจากกำนันอ่อง เอ็งตระกูล อดีตกำนันตำบลบ้านบึง) ซึ่งต่อมานายหอย โอเจริญได้ตั้งโรงงานเพื่อรับซื้ออ้อย

จากอดีตจวบจนปัจจุบัน

อำเภอบ้านบึงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี เดิมจะมีเป็นกิ่งอำเภอที่ขึ้นตรงต่ออำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2464 มีการแบ่งเขตการปกครองเพียง 4 ตำบล คือ

6. ตำบลบ้านบึง
7. ตำบลหนองขี้ซาก
8. ตำบลมาบไผ่
9. ตำบลคลองกิว

ต่อมาได้รับพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอบ้านบึงในปี พ.ศ. 2481

ปัจจุบันบ้านบึงทางห่างจากจังหวัดประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร 78 กิโลเมตร เชื่อมโยงระหว่างอำเภอบ้านบึงและอำเภอเมือง โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 344(ชลบุรี - แกลง) มีพื้นที่ประมาณ 6,463.34 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 4,039,558 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านบึงปัจจุบันเปลี่ยนแปลงเป็นที่ราบและมีเขาเล็กๆ ซึ่งที่ราบส่วนใหญ่เป็นที่ราบลูกคลื่นและ พื้นที่ราบเนินลาดเอียงที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งมาอาณาเขตติดกับอำเภอบ่อทองและอำเภอหนองใหญ่ทางทิศตะวันออก โดยมีพื้นที่ที่ราบบางส่วนเป็นส่วนหนึ่งของ ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง ส่วนพื้นที่ที่เป็นภูเขาและเนินเขา จะอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอ และเป็นเขาที่ต่อเนื่องมาจากเขาเขียวในอำเภอเมืองชลบุรี โดยมีบริเวณติดต่อกับอำเภอ ศรีราชา พื้นที่ทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นเทือกเขาจะทำหน้าที่รับน้ำฝน โดยจะไหลจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ต่ำกว่าทางน้ำประภาพร ห้วย หนอง คลอง บึง ทางน้ำจึงมีลักษณะที่ไหลพาผ่านกลางอำเภอจากทางตะวันตกไปทางตะวันออก

อาณาเขตติดต่อของอำเภอบ้านบึง

มีดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลหนองหงษ์ อำเภอพานทอง , ตำบลหนองขนาด อำเภอพนัสนิคม
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลหนองเลื้อช้าง อำเภอนองใหญ่ , อำเภอศรีราชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ่อทอง , อำเภอนองใหญ่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี

ตำบลเขาคันทรง , ตำบลหนองขาม , และตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา
 ที่ว่าการอำเภอบ้านบึงตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ถนนเจตนารมณ์ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เชื่อมโยง
 ระหว่างอำเภอบ้านบึงกับอำเภอเมืองชลบุรี โดยทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 344 (ชลบุรี-แกลง)
ลักษณะอากาศของอำเภอบ้านบึง

ลักษณะอากาศของอำเภอบ้านบึงเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมีนาคม - เดือน พฤษภาคมอุณหภูมิเฉลี่ย 34°C มี
 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 150 มม.

ฤดูฝน เริ่มช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือน ตุลาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 30°C มี
 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 250 มม.

ฤดูหนาว เริ่มช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน- เดือนกุมภาพันธ์อุณหภูมิเฉลี่ย 25°C
 มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 80 มม.

ทรัพยากร

ทรัพยากรดิน

สภาพพื้นดินของอำเภอบ้านบึง เป็นอำเภอเดียวของจังหวัดชลบุรีที่มีลักษณะเป็นดิน
 ทราบายไม่อุ้มน้ำ โครงสร้างของดินบางส่วนเป็นหินอัคนี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อดินที่มีลักษณะค่อนข้าง
 แข็งเป็นดินทรายจนถึงทราบจัด ส่วนดินปนกรวด ปนหิน และดินพื้น พบกระจายเป็นหย่อม ๆ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณเนินเขา ที่ลาดเขา และที่ลาดเชิงเขา จึงใช้ทำการการเกษตร โดย
 เฉพาะพืชไร่ และพื้นที่บางส่วนเหมาะสมต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการแปรรูปสินค้าทางการ
 เกษตร ซึ่งถือว่าเป็นที่ดินที่เป็นปัญหาหลักของอำเภอ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร
 จากผลสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน พบดินทั้งหมด 26 ชุดดิน แยกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 90
 ประเภท ซึ่งสามารถสรุปความเหมาะสมของดินได้ ดังนี้ คือ

1. ดินมีความเหมาะสมดี สำหรับนาข้าว มีเนื้อที่ 3,551 ไร่
2. ดินมีความเหมาะสมปานกลาง สำหรับนาข้าวมีเนื้อที่ 12,276 ไร่
3. ดินมีความเหมาะสมดี สำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ มี
 เนื้อที่ 9,208 ไร่
4. ดินมีความเหมาะสมดี สำหรับการปลูกผลไม้ ไม้ยืนต้น และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ มีเนื้อที่
 6,659 ไร่
5. ดินมีความเหมาะสมปานกลาง สำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้นและ พืชเศรษฐกิจ
 อื่นๆ เนื้อที่ 48,413 ไร่

6. ดินไม่ค่อยมีความเหมาะสม สำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ มีเนื้อที่ 149,461 ไร่
7. ดินที่มีการใช้ดินที่ผิวดินประเภท มีเนื้อที่ 33,835 ไร่
8. ดินไม่เหมาะสม สำหรับการเกษตร มีเนื้อที่ 69,160 ไร่ หรือ 19.620 % เช่นบริเวณที่ลาดชัน บริเวณที่ดินหินพื้นโล่ง
9. พื้นที่แหล่งน้ำ ห้วย หนอง อ่างเก็บน้ำ มีเนื้อที่ 1,646 ไร่
10. พื้นที่อยู่อาศัย มีเนื้อที่ 18,291 ไร่

ทรัพยากรน้ำ

อำเภอบ้านบึง มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำขนาดเล็ก แยกเป็น ประเภทได้ดังนี้
อ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียว พื้นที่ได้รับประโยชน์ 8,421 ไร่ จำนวนครอบครัวได้รับประโยชน์ 386 ครอบครัว

อ่างเก็บน้ำห้วยมะไฟ

อ่างเก็บน้ำ รพช.

แหล่งน้ำขนาดเล็ก

บ่อน้ำตื้น 10 แห่ง จำนวนครอบครัวที่ได้รับประโยชน์ 150 ครอบครัว

สระน้ำ	28	แห่ง
--------	----	------

บ่อบาดาล	23	แห่ง
----------	----	------

ฝาย/ทำนบ/ ผนังกันน้ำ	12	แห่ง
----------------------	----	------

ประปา	1	แห่ง
-------	---	------

แม่น้ำ ลำคลอง และทางระบายน้ำ	31	แห่ง
------------------------------	----	------

อ่างเก็บน้ำ	3	แห่ง
-------------	---	------

ทรัพยากรป่าไม้

อำเภอบ้านบึงมีป่าไม้ที่สำคัญได้แก่

1. ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเขาเขียว) มีเนื้อที่ครอบคลุมตำบลหนองขี้ซาก ตำบลบ้านบึง พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในท้องที่อำเภอบ้านบึง มีเนื้อที่ประมาณ 26,875 ไร่
2. ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเขาหินดาดและป่าเขาไผ่) ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลหนองไผ่แก้ว และหมู่ที่ 2 ตำบลหนองอิรุณ มีเนื้อที่ประมาณ 2,125 ไร่
3. ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเขาเรือแตก) ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 และ 7 ตำบลคลองกิว มีเนื้อที่ประมาณ 1,500 ไร่
4. ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเขาขมภู) ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลคลองกิว มีเนื้อที่ประมาณ

11,250 ไร่

5. ป่าไม้ตาม พ.ร.บ. พ.ศ. 2484 ได้แก่ ป่าเขากะป้อม ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลหนองอิรุณ มีเนื้อที่ประมาณ 50 ไร่

ประชากร

อำเภอบ้านบึงมีประชากรทั้งสิ้น 69,172 โดยแยกเป็นชาย 35,017 คน หญิง 34,155 คน ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ ประมาณ 113 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน บ้าน 20,929 หลังคาเรือน

การปกครอง

อำเภอบ้านบึง แบ่งเขตการปกครองตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 ออกเป็น 8 อบต. 49 หมู่บ้าน 3 เทศบาล ประกอบด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบล

- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองข้าวซาก	ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ	ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง	ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแก้ว	ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองซาก	ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง	ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ	ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว	ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล

- เทศบาลเมืองบ้านบึง

(เปลี่ยนจากเทศบาลตำบลบ้านบึง เป็นเทศบาลเมืองบ้านบึง เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2544 โดยมีนายสุรสิทธิ์ กังวลกิจ เป็นนายกเทศมนตรีเมืองบ้านบึง เป็นคนแรก)

- เทศบาลตำบลหัวกุญแจ
- เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว

ประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง

ประเพณีกินเจของอำเภอบ้านบึง

จุดมุ่งหมายของประเพณีกินเจ เป็นการถือศีลเพื่อล้างบาปให้หมดเคราะห์กรรมต่าง ๆ
แหล่งที่จัดให้มีประเพณี ทั่วไปในอำเภอบ้านบึง

สถานที่ประกอบประเพณี ที่โรงเจและที่บ้าน

ระยะเวลาที่ประกอบประเพณี วันที่ 1 เดือน 9 จีนทุกปี เป็นเวลา 10 วัน

ผู้เข้าร่วมประเพณี ชาวจีนทุกคนในท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาของพิธีกินเจของชนชาวจีน สันนิษฐานว่าเป็นการบูชากษัตริย์ปึง
ซึ่งสิ้นพระชนม์ในระหว่างเสด็จได้หวนโดยทางเรือ และเป็นการระลึกความสิ้นสุดของราชวงศ์ซ้อง
โดยเอาพิธีกรรมของพุทธศาสนามาอำพรางทางการปกครอง เพราะพิธีนี้มีเฉพาะในฮกเกี้ยนซึ่ง
เป็นกษัตริย์ปึง เสด็จประทับเรือและเป็นดินแดนขึ้นสุดท้ายของราชวงศ์ซ้อง จีนแต่จีวซึ่งอพยพมา
จากฮกเกี้ยนก็เลยนำพิธีนี้มาเมืองไทยด้วย (แต่ในแต่จีวเองในขณะนี้ ก็ไม่มีพิธีนี้) พิธีนี้ไม่ปรากฏ
ในพุทธศาสนา ชื่อพระพุทธรูปที่บูชาก็ไม่มีในพระสูตรใด ๆ คือ “เก้าอ้วงสุดจีว” แปลว่า “จักร
พรรค์พุทธเจ้า” คำว่าเก้าในที่นี้ไม่ได้หมายถึงจำนวนหรือลำดับ แต่เป็นตัวเลขของกษัตริย์จีนมี
ความหมายว่าสูงสุด กษัตริย์ปึงก็สิ้นพระชนม์ในขณะที่มีพระชนมายุได้ 9 พรรษาและพิธีนี้ใช้สี
เหลืองทุกสิ่ง ซึ่งสีเหลืองนี้ก็เป็นสีของพระเจ้าแผ่นดิน (พระสงฆ์จีนครองจีวรสีม่วงเข้มแบบญี่ปุ่น
หรือฟ้าอ่อนแบบได้หวนไม่ได้ครองสีเหลืองอย่างที่เราเห็นในเมืองเรา) ศัพท์ที่ใช้ในพิธีนี้ก็ใช้ราชา
ศัพท์ เช่น รับเสด็จ ส่งเสด็จ เป็นต้น ผู้กินเจแล้วจะไปสักการะบูชาก็ต้องแต่สีขาวและสยายผม
ซึ่งเป็นประเพณีไว้ทุกข์ให้ผู้ใหญ่ของจีน

อนึ่งคำว่า เจ เป็นคำแปลคำว่าอุโบสถ ของพระพุทธศาสนา ไม่ได้หมายความว่าไม่
กินเนื้อสัตว์แต่จีนนิยมเรียกการถืออุโบสถศีลว่าถือเจและการถืออุโบสถของจีน ส่วนมากไม่กินเนื้อ
สัตว์ จึงกลายเป็นไม่กินเนื้อสัตว์คือการกินเจความจริงการไม่กินเนื้อสัตว์เรียกว่า “กินสุ”

อีกความเชื่อหนึ่งประวัติความเป็นมาหรือสาเหตุของการประกอบประเพณีกินเจ เล่ากันว่า
แต่ก่อนมีหญิงสาวโสดคนหนึ่งอาศัยอยู่กับพี่ชายซึ่งเป็นชาวประมง นางเป็นคนใจบุญไม่ฆ่าสัตว์
และคิดจะไม่กินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร ปกตินางจะทำงานทอผ้าอยู่กับบ้าน นางเป็นผู้มีญาณพิเศษ
ล่วงรู้ว่าจะเกิดเหตุร้ายกับพี่ชายจึงห้ามพี่ชายออกทะเล แต่พี่สะใภ้บังคับให้พี่ชายของนางออก
ทะเลหาปลา นางคิดช่วยพี่ชายโดยใช้ญาณพิเศษและนั่งดั่งสายทอผ้าไว้พร้อมกับสั่งห้ามผู้ใดรอบ
กวนสมาธิ เมื่อนางล่วงรู้ว่เรือของพี่ชายถูกพายุพัดกระหน่ำจนเรือเอียงใกล้คว่ำ นางก็ดั่งสายทอ
ผ้าเสมือนการดั่งเรือมิให้จม แต่พี่สะใภ้มาเขย่าตัวนางด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ นางตกใจปล่อย

สายทอผ้าเรือของพี่ชายจึงจมลงก้นทะเล นางเสียใจมากที่พี่ชายเสียชีวิตจึงเริ่มถือศีลและไม่กินเนื้อสัตว์ทุกชนิดเรียกว่า กินเจ ต่อมาผู้คนทั้งหลายจึงยึดถือปฏิบัติตามจนเป็นประเพณีถึงทุกวันนี้ ขั้นตอนในการประกอบประเพณี

การกินเจต้องกินก่อนพิธี 3 วัน เพื่อเป็นการล้างท้องเมื่อเริ่มถึงวันพิธีผู้กินเจต้องนุ่งขาวห่มขาวเป็นเวลา 13 วัน โดยมีพิธีการต่าง ๆ ดังนี้

วัน 29 ค่ำหรือวัน 30 ค่ำเดือน 8 ของจีน เป็นวันที่ผู้ที่ถือศีลกินเจจะต้องมาลงชื่อที่โรงเจ แล้วทุกคนต้องถือธูปใหญ่และแห่เป็นขบวนไปที่ชายทะเล (ที่อำเภอเมืองกำหนดเอาที่สุดซอยท่าเรือพลี) เพื่อทำการรับ "พระพุทธรเจ้า" (สุดใจ) ซึ่งสิงสถิตอยู่ใต้สะดือทะเล เมื่อขบวนแห่มาถึงชายทะเลก็จะทำพิธีไหว้เจ้า ขณะเดียวกันทางโรงเจพระจีนก็จะทำการสวดรายชื่อผู้ที่เข้ากินเจให้เจ้ารับรู้ โดยนำถาดที่อันเชิญธงสีแดง (ซึ่งเป็นธงของสุดใจซึ่งปกติจะอยู่ที่โรงเจ) นั้นนำไปวางที่โต๊ะบูชาขณะนั้นพระจีนจะกระทำการสวดตลอดเวลา จนจะมีผู้ที่รับทองจากเจ้า คือเจ้าจะคลใจให้ใครก็ได้ในขบวนแห่นั้นให้ออกมาหยิบถาดนั้นและวิ่งกลับไปยังโรงเจ ซึ่งผู้ร่วมขบวนแห่ก็จะวิ่งตามไปยังโรงเจ แล้วนำธูปที่ถือมานั้นไปปักที่กองทรายหลังศาลเจ้าใหญ่ เป็นอันเสร็จพิธีของการรับเจ้าในวันแรก (เป็นแนวทางปฏิบัติในอดีต) ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเจ

วัน 2,4,5,7 ค่ำ เวลา 4.00 น. พระจีนจะสวดและนำผู้กินเจเดินเวียนรูปแบบมังกรเลื้อย (คือคดไปคดมา) 3 รอบเป็นเวลานานประมาณ 60 นาที และในรอบที่ 3 จะมีเจ้าหน้าที่มาเก็บธูปและมีเสียงระฆังผู้กินเจจะต้องรีบเข้าโรงเจเพื่อไหว้เจ้าเป็นเสร็จพิธี และเวลา 15.00 น. ก็จะทำพิธีเดินเวียนรูปเช่นนี้อีก เวลา 19.00 น. ผู้กินเจจะเข้าฟังพระสวดในโรงเจซึ่งชาวเจเรียกว่า "ไปจ๋า" ประมาณ 1 ชั่วโมง

ในวัน 3,6,9 ค่ำ จะทำพิธีไหว้ใหญ่ คือผู้กินเจทั้งหลายจะนุ่งชุดขาวมาไหว้เจ้า และมีพิธีสวดที่โรงเจกันทั้งวัน ซึ่งในวันนั้นจะไม่มีการเล่นตลกดังเช่นทุกวัน

ส่วนวัน 8 ค่ำ เวลาประมาณ 16.00 น. จะมีการลอยกระทง ผู้กินเจนำของต่าง ๆ มาไหว้ ฮ่อเฮียตี (ผีไม่มีญาติ) กระถางนั้นทางโรงเจจะจัดกระถางใบตอง (ซึ่งเหมือนกับประเพณีลอยกระทงของไทย) จำนวน 9 ใบ และกระถางซึ่งทำด้วยกระดาษใบใหญ่ (เหมือนกระถางใหญ่ที่ใช้ร่วมขบวนในการลอยกระทง) จำนวน 1 ใบ ส่วนของผู้กินเจเองจะมีคนละ 1 ใบ ผู้กินเจทั้งหลายจะนำเงินใส่กระถางทุก ๆ ใบ เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์เจ้าหน้าทีของโรงเจหรือตัวแทนจะเป็นผู้นำกระทงไปลอยที่เกาะสีชัง หรือลอยตามน้ำส่วนผู้ที่ต้องการร่วมขบวนแห่ต้องถือธูปใหญ่ไปด้วย ในวันนี้เวลาประมาณ 15.00 น. จะมีการปล่อยเต่าเพื่อสะเดาะเคราะห์โดยผู้ที่ปล่อยเต่าหรือ

สะพานเคราะห์จะเขียนชื่อและนามสกุลบนกระดองเต่า ผู้แทนของโรงเจจะนำเต่านี้ออกไปปล่อยลงตามแม่น้ำลำคลอง เฉพาะของอำเภอเมืองจะนำไปปล่อยที่เกาะสีชังพร้อมกระทง

วัน 9 ค่ำ เป็นวันสุดท้ายของการกินเจ ถือว่าเป็นวันไหว้ใหญ่จะเริ่มไหว้ตั้งแต่เวลาเช้า (ซึ่งผู้กินเจนิยมไหว้กันมากในเวลานี้เพราะถือว่าเป็นฤกษ์ดี) ถึงเวลาเย็นของวัน 9 ค่ำ ในวันนี้โรงเจจะประกอบพิธีต่าง ๆ ดังนี้

1. จะมีพิธีไหว้เจ้าถ้าผู้ใดเคยขอบไว้ต้องทำการไ้บนในวันนี้ หรือผู้ใดจะขอบถ้าต้องการก็ขอในวันนี้
2. จะมีพิธีไหว้หัวหน้าผี (ไกวอ่วง) ยมบาลซึ่งเป็นรูปกระดาดสูงประมาณ 8 ศอก แต่งด้วยสีสวยงามและไหว้ซีโกว (ไหว้ผีไม่มีญาติ) โดยผู้กินเจจะนำของมาไหว้กันทุกคน
3. จะมีพระจีนสวดทั้งวันโดยนำโต๊ะมาวางซ้อนกัน 3 ชั้น (พิธีเจี๋ยจ้อ) เจ้าอาวาส (จากวัดโพธิ์แมนจาก กทม.) จะนั่งชั้นบนสุดโดยแต่งตัวเต็มยศ พระอันดับ 4 องค์ จะนั่งในชั้นที่ 2 และจะสวดอุทิศส่วนกุศลไปโปรดทานไป และมีการนำข้าวสารและสดางค์ไปรดหนึ่ง ต่อจากนั้นจะโปรยชาละเปา ซึ่งทำเป็นลูกขนาด 2 นิ้ว ซึ่งภายในอัดเงินไว้แล้วโปรยให้ทาน ต่อจากนั้นจะนำแป้งสาลีซึ่งทำเป็นรูปมือของ ฮุดโจ้ว ในลักษณะต่างๆ ของการสวด และสัญลักษณ์รูปมือนี้นี้ได้รับการปลุกเสกในช่วงทำพิธีเสร็จแล้ว มาโปรยทานให้แก่ผู้กินเจ ซึ่งเขาจะนำไปบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านของตน ขณะโปรยทานจะทำพิธีเผาหุ่นหัวหน้าผีและเผาเสื้อผ้าของฮุดโจ้ว (ซึ่งคนนำมาแก่บน) และยังเผาเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่ทำด้วยกระดาดให้กับผีไม่มีญาติ และถ้าผู้ใดต้องการจะอุทิศสิ่งของเครื่องใช้ไปให้กับญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ก็ให้เขียนชื่อผู้นั้นติดไปกับสิ่งของเหล่านั้นและเผาพร้อมกันไป กลางคืนมีการไหว้ตามปกติ

วัน 10 ค่ำ เวลา 04.00 น. ผู้กินเจทั้งหลายจะร่วมกันทำพิธีส่งจ้าว ทำเช่นเดียวกับวันที่ไปรับจ้าวที่ชายทะเลและนำกระถางธูปจากโรงเจไปด้วยผู้ร่วมขบวนแต่ต้องนำกระถางธูปที่ตนถือไปนั้นไปปักไว้ที่ชายทะเล ต่อจากนั้นผู้แทน 2-3 คนจะนำเรือกระถางธูปไปลอยกลางทะเลซึ่งจะมีชาวประมงไปคอยแย่งกระถางธูปเพราะถือว่าเป็นสิริมงคลในการประกอบอาชีพนี้โดยเฉพาะซึ่งผู้ที่ได้กระถางธูปไปนั้นจะต้องกินเจเป็นประจำทุกปี และผู้ที่เข้าร่วมขบวนเหล่านั้นจะกลับบ้านและกินเจเมื่อเช้า จนเวลา 11.00 น. ต่อจากนั้นกินอาหารปกติ

ในส่วนของอำเภอบ้านบึงการกินเจในสมัยก่อน ต้องเดินทางมากินเจที่โรงเจในตัวเมืองชลบุรี ทำให้ลำบากมากเพราะการเดินทางในสมัยนั้นต้องอาศัยควายเทียมเกวียนและม้าเทียมเกวียน และการเดินด้วยเท้าเท่านั้นจึงจะไปถึงชลบุรี ต่อมาคุณพ่อโต๊ะทำแช่แข็ง และชาวบ้านคนจีนในสมัยนั้นมีความเห็นว่าบ้านบึงควรมีโรงเจประจำบ้านบึง จึงได้มีการก่อสร้างโรงเจบ้านบึง

คั้วขึ้น และจัดให้มีการกินเจเป็นปีแรกในวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2478 ปีนั้น โดยเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวหลังคาเป็นสังกะสี ส่วนที่พักคนมากินเจนั้นหลังคามุงจากบ้านสกั้วบ้านบึงได้มีการก่อสร้างเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงจนเป็นอาคารคอนกรีตที่ถาวรจนถึงปัจจุบันนี้

คุณค่าของประเพณี เป็นการสร้างเมตตาจิตต่อสัตว์ ซึ่งปกติเป็นอาหารของมนุษย์ และร่วมกันทำความดีแม้จะเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ก็ตาม และการปฏิบัติตนตามความเชื่อของประเพณีกินเจนี้มีมานานหลายชั่วอายุคน ในส่วนของอำเภอบ้านบึงเชื่อกันว่าเป็นเพราะการรับวัฒนธรรมที่ติดตัวมาของคนไทยเชื้อสายจีนที่เข้ามาตั้งรกรากในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงนั่นเอง

งานบุญบ้านบึง

จุดมุ่งหมาย แสดงความกตัญญูทวดเวที

แหล่งที่จัดให้มีประเพณี เฉพาะอำเภอบ้านบึง

สถานที่ประกอบพิธี วัดบึงบวรสถิตย์ (วัดบึงล่าง) อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาที่ประกอบพิธี ช่วงเทศกาลตรุษไทย หรือตรุษสงกรานต์

ผู้เข้าร่วมประเพณี ประชาชนชาวอำเภอบ้านบึงทุกคน

ประวัติความเป็นมาหรือสาเหตุของการประกอบประเพณี

ประเพณีงานบุญบ้านบึง เป็นประเพณีเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมของชาวอำเภอบ้านบึง

ปฏิบัติกัน เทศกาลตรุษไทย หรือตรุษสงกรานต์ ซึ่งมีความเชื่อกันว่า เพราะบุญบารมีจึงทำให้คนเรามีชีวิตรอดพ้นจากอันตรายอีกหนึ่งปี เป็นเพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพอารักษ์ได้พิทักษ์รักษาชีวิตเราและเพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูทวดเวที จำลึกถึงความเมตตา จึงจัดพิธีกองข้าวสวยคือ คนในชุมชนจะร่วมกันนำข้าวปลาอาหารมาร่วมกันบวงสรวง ณ ลานวัดบึงบวรสถิตย์ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และจะมีพิธีสงฆ์ในตอนเย็น บรรยายกาศภายในงานทุกคนที่มาร่วมงานเต็มไปด้วยความสุข เพราะนอกจากจะได้ร่วมทำบุญแล้วจะร่วมกันทำทาน และร่วมกันรับประทานอาหาร ตลอดจนงานจะมีการสรงเสเฮฮา ญาติพี่น้องจะมาพบปะกัน ซึ่งในการจัดงานจะจัดให้มีเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน

ในวันสุดท้ายของงานจะมีพิธีสรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ประชาชนจะร่วมเล่นสงกรานต์กันทั้งเมืองเป็นภาพที่มีแต่ความสนุกสนาน ส่วนในเวลากลางคืนหลังจากพิธีสงฆ์และพิธีกองข้าวสวยแล้ว จะมีพิธีทำขวัญข้าวเปลือกประชาชนจะร่วมกันนำข้าวเปลือกมากองรวมกันเพื่อประกอบพิธีทำขวัญข้าวเปลือกเพราะมีความเชื่อกันว่าเป็นการแสดงถึงความกตัญญูต่อพระแม่โพสพเพื่อเป็นศิริมงคล จะส่งผลให้ผลผลิตในปีต่อไปจะดียิ่งขึ้น

วิ่งควายอำเภอบ้านบึง

จุดมุ่งหมาย แสดงความกตัญญูทวดเวทีและความเมตตาธรรม

แหล่งที่จัดให้มีประเพณีวิ่งควายของอำเภอบ้านบึง

สถานที่ประกอบพิธี ในเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาที่ประกอบพิธี ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี

ผู้เข้าร่วมประเพณี ประชาชนชาวอำเภอบ้านบึงทุกคน

ประวัติความเป็นมาหรือสาเหตุของการประกอบประเพณี

ประเพณีวิ่งควายเป็นประเพณีเก่าแก่ เชื่อกันว่ามีแหล่งกำเนิดอยู่ที่อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี ก่อนที่จะมีการนำประเพณีนี้มาสู่อำเภอบ้านบึงและเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคนและเมื่อราวปี พ.ศ. 2455 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เคยเสด็จและทอดพระเนตรงานวิ่งควายที่เมืองชลบุรี ความเชื่อประเพณีวิ่งควายเป็นกิจกรรมฉลองงานบุญชาวบ้านจะเตรียมปัจจัยไทยธรรมบรรจุทุกเกวียนไปวัดซึ่งตรงกับวันขึ้น 14 ค่ำเดือน 11 ของทุกปี เพื่อติดกัณฑ์เทศน์มหาชาติที่วัด พอเวลาบ่ายคนขับเกวียนก็จะพาควายไปพักผ่อนที่ริมน้ำ บ้างก็เดินทางไปเอาดอกบัวที่วัดธรรมนิมิต ซึ่งในสมัยก่อนจะใช้ควายเป็นพาหนะ และเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน จะมีการประลองฝีเท้าว่าควายของใครฝีเท้าเร็วกว่ากันและแข็งแรงกว่ากัน

ส่วนอีกแนวคิดหนึ่งเป็นตำนานของประเพณีประจำถิ่น ประเพณีวิ่งควายมีแก่นความคิดนอกจากงานบุญในเทศกาลออกพรรษาและเรื่องกตัญญูรู้คุณที่ใช้แรงงานวัวและควาย จึงจัดทำพิธีกรรมเพื่อเป็นการทำขวัญวัว ทำขวัญควายขึ้น ส่วนกิจกรรมแข่งขันเป็นกิจกรรมสนุกสนานรื่นเริง

นอกจากนี้ยังพบว่ามีร่องรอยความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณกับประเพณีวิ่งควาย เรื่อง "เปรตเจ้าใหญ่" หรือ "เปรตอ้ายใหญ่" ซึ่งเป็นเรื่องเล่าในสมัยพระเจ้าตากว่า เปรตอ้ายใหญ่ก็คือนายนกลีกร ทองมา ที่คิดการกบฏต่อพระเจ้าตาก และโดนพระเจ้าตากให้ทหารนำไปประหารชีวิตที่ได้ต้นหญ้า บาปที่นายนกลีกร ทองมา ได้ก่อเอาไว้ทำให้เมื่อตายไปกลายเป็นเปรตที่มีความขึ้นชอบดูควายวิ่งแข่งขันกัน จึงเป็นเรื่องเล่าต่อกันมาจนบัดนี้ว่าปีใดไม่มีงานแข่งขันวิ่งควายปีนั้นจะเกิดโรคระบาดวัว ควายจะล้มตายจำนวนมาก บ้านเรือนจะถูกไฟไหม้เพราะวิญญาณบรรพชนลงโทษไม่พอใจคนรุ่นหลังที่ไม่รักษาประเพณีเก่าไว้จึงบันดาลให้เกิดเภทภัย ประเพณีวิ่งควายในปัจจุบันอำเภอบ้านบึงบ้านบึงจะจัดให้มีขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ต่างหมู่บ้านได้ร่วมงานกันอย่างทั่วถึง ประเพณีวิ่งควายได้มีการพัฒนามาเรื่อยๆ มีการจัดให้มีการวิ่งควายรอบตลาดโดยเจ้าของขึ้นหลังควาย ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นแห่รอบตลาดแล้วไปวิ่งแข่งขันในสถานที่ที่จัดไว้ให้ นอกจากนี้ยังมีการประกวดสุขภาพควาย ประกวด

การแต่งกายควาย ทั้งประเภทสวยงาม ความคิด และตลกขบขัน การประกวดน้องนางบ้านนา
การประกวดผลิตผลทางการเกษตร

ประเพณีวิ่งควายถือได้ว่าเป็นประเพณีซึ่งแฝงไว้ด้วยความสามัคคีธรรม มีความกตัญญู
กตเวทิตา และมีความเมตตาธรรมสูง เห็นวัวควายทำงานให้กับคนเป็นสัตว์ที่มีคุณแก่ชีวิตจึงสืบ
ทอดประเพณีนี้ตลอดมา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

แผนที่ของอำเภอบ้านบึง

อ.พนาธิราช

อ.พนมดงรัก

อ.ปะทิว

อ.เสนา

อ.ศรีณรงค์

อ.พนมดงรัก

สัญลักษณ์	
	เขตอำเภอ
	เขตตำบล
	เขตเทศบาลนคร, เขตเทศบาลเมือง
	เขตเทศบาลตำบล
	เขตเทศบาลเมืองพิเศษ
	เขตเทศบาลนคร